

A bioagensok termelésének folytatása Bulgáriában

Автор(и): проф. д-р Вили Харизанова, от Аграрен университет в Пловдив; Людмил Стоянов, Органик Инвест Биозащита

Дата: 13.08.2021 Брой: 8/2021

A jó hír, hogy közel 30 év megszakítás után ismét bioagenszeket fognak előállítani Bulgáriában. Idén már a hazai mezőgazdasági termelők is hozzájuthatnak hazai gyártású bioagenszekhez.

Az "Organic Invest Biosecurity" cég az entomofágok előállításának egyik legnagyobb európai laboratóriumával, a több mint 25 éves tapasztalattal rendelkező "Agronomica" vállalattal közösen kezdetben 3 bioagenst kínál majd: Trichogrammát, Habrobracont és a zöld szemesárvát.

Jelenleg a bioagenszerek iránti óriási igény ellenére a mezőgazdasági termelők csak külföldről rendelhetik meg azokat. Számos cég bioagenszerek importőre, de nincs hazai gyártás. Sajnálatos, hogy egy olyan országban, amely korábban a világ vezetői között volt a területegységre jutó bioagenszerek előállításában és alkalmazásában, egyetlen működőképes bioüzem sem maradt fenn.

A bioagenszerek előállításának története Bulgáriában

A bioagenszereknek, mint számos kultúránövény kártevőinek természetes ellenségeinek, gazdag története van hazánkban. A biológiai védekezés kérdéseivel kapcsolatos alapos kutatások az 1950-es években kezdődtek a Növényvédelmi Intézetben (IPP) és 1956-ban az Erdészeti Kutatóintézetben. 1961-ben létrehoztak egy szekciót az IPP-nél, amely később a Biológiai és Integrált Védekezés Problémalaboratóriumává nőtte ki magát, ahol intenzív kutatási munka folyt.

1968–1969-ben létrehozták az első termelési biolaboratóriumokat Petricsben (bizonyos karantén kártevők biológiai ellenőrzésére) és Veliko Tarnovóban, Plovdivban és Plevenben a *Trichogramma* előállítására. Az 1970-es évek elején biolaboratóriumok kezdtek működni a montanai régióbeli Kovachitsa faluban, valamint Vracában, Sztara Zagorában, Vidinben, Razgradban, Sumenben, a varnai régióbeli Vetrino faluban és Pazardzsisban, főként *Trichogramma* és néhány üvegházakban használható bioagensz előállítására.

1974–1990 között 21 biolaboratóriumot és bioüzemet hoztak létre a lárvaparaszitoid *Encarsia formosa*, a ragadozó atkák *Phytoseilus persimilis* és *Amblyseius cucumeris*, a ragadozó poloska *Macrolophus caliginosus*, a ragadozó gubacslegy *Aphidoletes aphidimyza* és a paraszitoid *Prospaltela (Encarsia) berlezei* ipari méretű előállítására. Az évi 900–1010 kg tojásparaszitoid *Trichogramma spp.* termelésével országunk a világ harmadik helyére került Oroszország, Mexikó és Brazília mögé. A *Trichogramma*-t kb. 300 000 hektár kukorica, cukorrépa, káposzta, karalábé és paprika ellen alkalmazták a kukoricamoly, a földibaglyok és mások ellen.

Kisebb laboratóriumokban zöld szemesárvákat (*Chrysopa spp.*), zengőlegyeket (*Episyrphus balteatus*) és katicabogarakat állítottak elő, és a Mezőgazdasági Egyetemen létrehoztak egy biolaboratóriumot a ragadozó poloska *Podisus maculiventris* előállítására, mint a kolorádóbogár elleni bioagenszre. Az erdőkben előforduló gyapjasszövő hernyó elleni védekezésre Szófiában a tojásparaszitoid *Ooencyrtus kuvanae*-t állították elő.

1990 után különböző okok – a meglévő regionális struktúrák felszámolása, amelyek a bioagenszerek fő fogyasztói voltak, valamint számos más tényező – miatt szükségessé vált a biolaboratóriumok bezárása.

Ugyanakkor világszerte a bioagenszek előállításának és alkalmazásának bővülésére irányuló tendencia figyelhető meg. Évente új termékek jelennek meg a piacon: ragadozó és parazita rovarok és atkák, mikrobális készítmények, feromonok és számos más alternatív növényvédelmi eszköz, amelyek lehetővé teszik a kártevők teljes körű ellenőrzését nemcsak üvegházakban, hanem szabadföldön is a legtöbb kultúránál.

Az Európai Bizottság 2092/91 számú környezetvédelmi irányelve, a 128/2009 számú, a növényvédő szerek fenntartható használatáról szóló irányelv, a Zöld Megállapodás és konkrétan a "Farm to Fork" stratégia következtében alapvetően megváltozott a mezőgazdasági termelés és a növényvédelem megközelítése. Az alternatív eszközök és módszerek felváltják a nemrég még legszélesebb körben alkalmazott vegyi módszert. Az ilyen alternatív eszközök iránti kereslet hazánkban folyamatosan növekszik, míg a kínálat nem elegendő.

Pontosan ezen okok miatt régóta várt hír egy bioagensz-gyártó megjelenése hazánkban. Az első 3 bioagensz (Trichogramma, Habrobracon és a zöld szemesárva) már idén piacra kerül.

A felsorolt bioagenszek kibocsátására a legújabb generációs modern pilótás és pilóta nélküli repülőgépeket fognak használni.

További információkat a gyártott bioagenszekről a folyóirat következő számaiban és a weboldalon várhat.